

Εισβολή του μύκητα *Ceratocystis platani* στην Ήπειρο: Μια επαιλούμενη οικολογική καταστροφή στα φυσικά οικοσυστήματα πλατάνου

Π. Τσόπελας, Ν. Σουλιώτη

ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε.- Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων, Τέρμα Αλκμάνος, 115 28 Αθήνα

Ο μύκητας *Ceratocystis platani* προξενεί το μεταχρωματικό έλκος του πλατάνου, που είναι μία από τις πλέον καταστρεπτικές ασθένειες δασικών δένδρων διεθνώς. Ο *C. platani* θεωρείται αυτόχθον είδος της Βόρειας Αμερικής και πιθανολογείται ότι εισήχθη στην Ευρώπη κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Στην Ελλάδα το παθογόνο διαπιστώθηκε για πρώτη φορά το 2003 στο Νομό Μεσσηνίας και στη συνέχεια διαδόθηκε στους όμορους νομούς Ηλείας και Αρκαδίας, ενώ το 2009 βρέθηκε και στο Νομό Αχαΐας. Στην Πελοπόννησο ο *C. platani* έχει ήδη νεκρώσει χιλιάδες δένδρων πλατάνου κάθε μεγέθους και ηλικίας και συνεχώς επεκτείνεται σε νέες περιοχές. Το 2010 διαπιστώθηκαν για πρώτη φορά προσβολές από το παθογόνο στην Ήπειρο, στην περιοχή Τύρια του Νομού Ιωαννίνων κοντά στη νέα Ε. Ο. «Εγνατία», καθώς και κατά μήκος του ποταμού Καλαμά στο Νομό Θεσπρωτίας. Η απόσταση μεταξύ των περιοχών των δύο νομών είναι περίπου 30 km. Είναι πιθανόν να υπάρχουν και άλλες εστίες προσβολής στην Ήπειρο και να μην έχουν εντοπιστεί ακόμα. Από τον αριθμό των προσβεβλημένων δένδρων καθίσταται εμφανές ότι το παθογόνο διαδόθηκε στις περιοχές αυτές τα τελευταία 4-5 χρόνια. Κατά πάσα πιθανότητα, μολύσματα του *C. platani* μεταφέρθηκαν στην Ήπειρο με μηχανήματα εκσκαφής, που είχαν χρησιμοποιηθεί προηγουμένως σε περιοχή της Πελοποννήσου με προσβεβλημένα πλατάνια και στη συνέχεια εργάστηκαν στην κατασκευή της Ε. Ο. «Εγνατία» ή σε κάποιο άλλο έργο. Στη διάδοση της ασθένειας στην περιοχή έχουν συμβάλλει πληθώρα έργων της τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλων φορέων, τόσο αναπτυξιακών όσο και έργων συντήρησης. Στις δύο περιοχές που εντοπίστηκε η ασθένεια είχαν χρησιμοποιηθεί μηχανήματα εκσκαφής. Επίσης, παρατηρήθηκαν μικρές εστίες προσβολής που είχαν ξεκινήσει από μολυσμένα εργαλεία κοπής κλάδων (πριόνια, τσεκούρια κλπ), ιδιαίτερα κατά μήκος δρόμων. Τα μέτρα αντιμετώπισης της ασθένειας πρέπει είναι προληπτικά και να αποβλέπουν στον περιορισμό της διασποράς του παθογόνου σε νέες περιοχές μέσω των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων. Παράλληλα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ζιζανιοκτόνα για τη νέκρωση των ζώντων προσβεβλημένων δένδρων καθώς και των γειτονικών τους υγιών, αλλά και να δημιουργηθούν περιφερειακές τάφροι για την ανάσχεση της διάδοσης του μύκητα μέσω της επικοινωνίας των ριζών. Εάν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα αντιμετώπισης της ασθένειας, το παθογόνο έχει τη δυνατότητα να επεκταθεί σε φυσικά οικοσυστήματα πλατάνου της Ηπείρου και άλλων περιοχών της Ελλάδας, καθώς και των γειτονικών χωρών, προκαλώντας μια τεράστια οικολογική καταστροφή.